

C **H** **P**

S.H.
267

TÜZÜÇÜ

PARTİNİN DÖRDÜNCÜ
BÜYÜK KURULTAYI
ONAYLAMIŞTIR

MAYIS 1935

C. H. P.

T Ü Z Ü Ğ Ü

Partinin Dördüncü Büyük
Kurultayı Onaylamıştır.

Mayıs 1935

6 T.Sani 1935

B. M. M.
Kütüphanesi
Es. No. : 1935 : 1746
Remiz : S.H. 267

T. B. M. M. KİTAPLIĞI	
Ep: R	: 85-3111
Psiz:	Us.:
Kp.:	1: 1935
DEMİNGİ:	81-4006
DAV:	323

Ankara - Ulus Basımevi

C. H. P. T Ü Z Ü K

ESASLAR

1. — Cumhuriyet Halk Partisi, Cemiyetler kanununa göre kurulmuş, programındaki esaslar üzerinde çalışan siyasal bir cemiyettir. Merkezi Ankaradır. *Partinin kuruluşu, merkezi*

2. — Partinin değişmez genel başkanı, onu kuran Kamâl Atatürktür. *Değişmez Genel Başkan*

3. — Partiden olan yurddaşlar karşılıklı içdemlik, güven ve arkadaşlık duygularile birbirine bağlı bir kütle meydana getirirler. Partililer programda ve esaslarda sağa, sola çekilmeyecek bir açıklıkla inceden inceye çizilmiş olan yolda birlik ve beraberlikle yürürler. *Partililerin ödevleri*

4. — Parti izdeşleri, Partinin programını ve prensiplerini bilecek, yayacak ve onları savgacaktır. *Prensipleri bilmek, yaymak, savgamak*

5. — Prensiplerimizi, usanmaksızın, bütün yurddaşlara her bahana ve fırsatla söylemek ve anlatmak, Parti örgüt ve izdeşlerinin önemli ödevidir. *Prensipleri söylemek, anlatmak*

6. — Parti, memlekette türlü ergelerle kurulmuş olan hayırlı ve faydalı girişimlere ve örgütlere karşı sevgi ve ilgi taşır. *Partinin faydalı örgütlerle ilgisi*

7. — Parti, henüz sıyasa ile uğraşmak çağına girmemiş olan bütün Türk gençlerini Partinin tabiiğ adayı sayar. *Partinin tabiiğ adayı*

*Partinin bay-
rağı, rozeti,
marşı*

8. — Partinin, ana vasıflarını gösteren altı oklu bir bayrağı, bir rozeti ve bir marşı vardır. Bunlar ~~örneğine~~ göre yapılır ve kullanılır.

öğreneğine

BİRİNCİ KISIM

Partiye kabul olunma

*Partiye girmek
şartları*

9. — Cumhuriyet Halk Partisine :

A - 18 yaşını bitiren,

B - Halkça kötü tanınmamış olan,

C - Ağır hapis, veya şeref ve onur kırıcı bir suç yüzünden hapis cezasile kasanmamış bulunan ve hacir altında olmayan,

Ç - Ulusal savaşta, ona karşılık etmemiş olan ve böyle örgütlere girmemiş olan ve sıyasal ıra bakımından menfî bir ruh taşımamış oldukları belirgin bulunan her türk yurddaş, türkçe konuşmakta bulunmuş ve türk kültürünü ve Partinin bütün prensiplerini benimsemiş ise, girebilir.

*Ocağa yazılma
ve tanıtılma*

10. — Partiye girmek isteyen her yurddaş, Partide en az iki yıldır yazılı bulunan iki arkadaş tarafından bulunduğu yerin ocağına tanıtılır. Kendisinde istenen sıfatların bulunduğu ilâve edilir ve kendisi de Partinin esaslarile program ve tüzüğünü kabul ettiği ve hükümlerinden ayrılmayacağı hakkında ocağa bir yüken kâğıdı verir. Aday, bununla Partiye şeref sözü vermiş olur.

*Yönkurulun
yazmaktaki
ödevi*

11. — Bir ocak kurulunun böyle bir istek üzerine vermiş olduğu kabul veya red kararı, İlçe Yönkurulunun onaylaması ile tükellenir. Bu iş en çok üç ay içinde bitirilir ve ilgili olana bildiri-

lır. İlçe Yönkurulunca reddedilen yurddaşların İl Yönkuruluna yanında bulunmağa hakları vardır.

12. — Partiye yeni üye olma işleri tamlanan yeni Partililer, üç ayda bir, kaç kişi olmuşlarsa bunlarla, başka yerlerden gelen eski Partililer köylerde ocak yönkurullarının, şehir ve kentlerde, o şehir ve kentlerde bulunan en büyük Yönkurulun bu iş için yapacağı toplanmaya yazı ile çağırılarak partiye yazılmış ve kabul edilmiş oldukları bildirilir. Bu toplantıların yıl başında başlayarak her üç ayda bir düzenlikle yapılması borçtur. Toplantılarda Yönkurullardan başka imkân bulunduğu kadar çok Partili bulundurulur. Parti Başkanı bu toplantıda bir söylev vererek siyasal bir Partiye girmenin önemlerini ve Partili olmanın ödevlerini hatırlatıp yeni üyeleri kutlar ve kendilerine başarı diler. Her üç ayda bir, Partiye girenlerin adları İl Yönkurulunca bütün örgüte genellenir.

Giriş töreni

13. — Her Partili, Partiye az veya çok bir yardım parası ödemek yükümündedir. Ayda veya altı ayda veya on iki ayda bir ödenmek şartile Partiye ne kadar yardım parası vereceklerini, ödeme yeteneklerine göre kendileri saptayarak buldukları yerin ocak kuruluna bir yüken kâğıdı ile bildirirler. Ödeme bir alt karşılığı yapılır. Bir defa yapılan yardım yükeni miktarı, üstünden bir yıl geçmedikçe değiştirilemez. Üyeler, yükenecekleri miktardan fazla bir para verirlerse bu ayrı bir alt ile verit olarak kabul olunur. Yardım akçesi yeri ne ayniyat alınmaz.

Yardım parası

14. — Yardım akçesini yükenilen mikdar ve zamanda ödemek Partilinin bir yandan Partisine

Yardım parasını zamann-

da ödeme

bağlılığının beldeği olduğu kadar, bir yandan da Partinin yurda hizmet yolundaki başarılarını sağlayacak olan bir borcudur.

*Yardım pa-
rası öğreneği*

15. — Yardım akçesinin alınması usulleri, Genyönkurul tarafından yapılacak bir öğrenek ile saptanır.

*Başka yere
giden partili*

16. — Bir yerden başka bir yere giden Parti üyeleri kendi Yönkurullarından, Parti üyesi olduklarını ve yüklenlerini yerine getirmiş bulduklarını bildiren bir kâğıt alırlar ve bunu gittikleri yerdeki kurula verirler. Bu suretle adları ora Parti kütüğüne geçirilir.

İKİNCİ KISIM

Parti örgütü

*Parti örgütü
ve örgenleri*

17. — Parti örgütü, başında merkezde Genel Başkan bulunmak, İllerde ocaklardan başlamak üzere, şunlardan meydana gelir:

A - Genel Başkanlık,

B - Genbaşkur,

C - Büyük Kurultay ve Genyönkurul,

Ç - İl, ilçe, kamun, ocak kongreleri ve yönkurulları,

D - Parti gurupu,

E - Partikur.

*Örgütün ilk
basamağı;
ocak*

18. — Örgütün ilk basamağı şehir ve kentlerde uram ocakları ve köylerde köy ocaklarıdır.

*Ocağın kurul-
ması*

19. — Parti örgütü olmayan bir köyde bir ocak kurulu meydana getirecek yurddaşlar birleşirlerse aşağıdan yukarı kurulların önermeleri üzerine İl Yönkurulu kararı aldıktan sonra orada

ocak kurulur. Ocağı kuracakların Partiye girişleri için 9 uncu maddedeki sıfatlar aranır.

20. — Ocaklar iki türlü çalışır: kongre halinde ve Yönkurul yolu ile.

Ocakların çalışma yolu

21. — Her Partili yurddaş, yazılı olduğu uram veya köy ocağına, Ocaklar Kamun Yönkurullarına, Kamun Yönkurulları ilçe, İlçe Yönkurulları, İl, İl Yönkurulları Genyönkurula bağlıdır.

Yönkurulların bir birine bağlılığı

22. — Buldukları yerlerin ilgi ve durumlarına bakılarak birden çok uram ve köy, tek bir Ocağına bağlanabilir ve bunlara Semt Ocağı denir.

Semt ocakları

Gene yersel durum ve uza gereklerinin zorladığı hallerde kamun örgütü ve İl merkezlerinde de İlçe örgütü yapılmayabilir. Bu halde ocaklar bir başka kamun veya doğrudan doğruya İlçe Yönkurullarına, kamun yönkurullarile İl merkezlerindeki ocaklar da doğrudan doğruya İl Yönkuruluna bağlanabilir.

Kamun ve ilçe basamalarına kaldırma

Ocakların yardım akçesile hesap ve bütçe işleri, yukarı derecedeki Yönkurullara verilebilir. Bu halde aşağı derecelerin saypaları bağlı buldukları Yönkurulları bütçesinden sağlanır.

Bunların saypaları

Bu madde hükümlerini yerine getirmek için Genyönkuruldan ayrı ayrı karar alınır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Merkezde

I — Genel Başkanlık

A - Genel Başkan

23. — Genel Başkan, Partinin yüksek yönetimini elinde tutar ve Partiyi imseler. Parti adına söz söylemek yetkesi ancak Genel Başkanıdır.

Genel Başkanın yüksek yönetimi

Genel Başkan lüzum görürse bu hak ve yetkesini Genel Başkan vekiline veya Parti Genel Sekreterine bırakır.

B - Gen. başkur

Genbaşkur

24. — Partinin Genel Başkanı ile Vekili ve Genel Sekreter, Genbaşkuru meydana getirirler.

*Genbaşkurun
ödevleri*

25. — Genbaşkur, Partiyi ilgilendiren bütün işler için lüzum gördüğü kararları verir.

*Saylav seçimi,
adayların
ilânı*

26. — Genbaşkur, Kamutaya üye seçilmesi işlerini yönetir; Partinin saylav adaylarını kararlaştırır.

Genbaşkur, adaylarla seçim işleri hakkında Grup Yönetkürulunun ve Genyönetkürulun fikrini yoklayabilir. Adaylar Genel Başkan tarafından ilân olunur.

*Genyönetküru-
lun açıklarını
doldurmak*

27. — Genyönetkürulda yer açılırsa açığa yenisini Genbaşkur seçer.

*Genbaşkur
kararlarına
uyrum*

28. — Genbaşkurun vereceği kararlara bütün Parti üyelerince bağısız ve şartsız uyurulur.

C - Genel Sekreter

*Genel Sekreterin
ödev ve
yetkisi*

29. — Genel Sekreter, Genel Başkan tarafından Genyönetkürul üyeleri arasından seçilir ve Genel Başkan adına iş görür. Genel Sekreter, Genbaşkurun, Genyönetkürulun ve Partikürun kararlarını bildirir; bunları sonuçlandırır. Parti örgütü ile yazışır ve Parti işlerini kovalar. Partiye ilişkin başvuruların kabul orunudur.

Genel Sekreterlik, Partiye bağılılığı onaylanmış başka hükmiğ şahsiyetlerin de bağılantı yeridir.

II — Büyük kurultay

30. — Büyük Kurultay, dört yılda bir Genel Başkanın göstereceği yer ve bildireceği zamanda toplanır. Genel Başkan lüzum görürse Büyük Kurultayı daha önce toplayabilir.

Büyük Kurultayın toplanma zamanı

31. — Büyük Kurultayın üyeleri şunlardır:

Büyük Kurultayın üyeleri

A - Genyönkurul üyeleri,

B - Partiye bağılı bütün sayıavlar,

C - İl Yönkurul Başkanları,

Ç - İl kongrelerince seçilen ikişer ve Parti üyesinin sayısı on bini geçen illerden her on bin üye için ayrıca gene kongrelerce seçilen birer delege.

Partiye bağılı olduğu Genbaşkurca onaylanmış hükmiğ şahsiyetler bulunuyorsa onlar da Büyük Kurultaya delege gönderebilirler.

32. — Büyük Kurultay, üyelerinin saltık çoğunluğu ile açılıp görüşülere başlar. Bu çoğunluk yoksa ve Büyük Kurultay üsnomal olarak toplanmamışsa görüşü üç gün sonraya bırakılır.

Büyük Kurultayın çalışmasında yetri ve oy usulü

Tersine hüküm bulunmayan yerlerde Büyük Kurultay, hazır bulunanların çoğunluğu ile karar verir. Oylar eşit olduğunda Başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Program, hazır bulunanların üçte iki çoğunluğu ile değiştirilebilir. Büyük Kurultayda seçimler gizli oyla yapılır; megerki açık oy yahut işaretle olmasma üçte iki çoğunlukla karar verilmiş bulunsun.

33. — Büyük Kurultay, Genel Başkanın ve

Başkan vekili

*ve sekreter
seçimi
Genel Başkan-
nın söylevi*

ya Genel Başkan Vekilinin başkanlığı altında toplanır ve iki Başkan vekili ile altı sekreter seçer. Bu seçimden sonra Genel Başkan, geçen yıllarda yapılan işler hakkında bir söylev verir yahut bir bildiriğ okutur.

*Komisyonlar
seçimi*

34. — Genel Başkanın söylevinden veya bildiriliğinden sonra Büyük Kurultay onbeşer üyeli Program — Tüzük, hesap ve yirmibeş üyeli Dilek komisyonlarını seçer. Bu komisyonlara Genbaşkur ve Genyönkurul üyeleri seçilemezler.

*Komisyonlar-
da seçim*

35. — Her komisyon, üyelerinden birini başkan, birini raportör, birini sekreter ayırır.

*Komisyonla-
rın çalışmalarını*

36. — Program — Tüzük komisyonu öne sürülen değışgeleri, Dilek komisyonu İl kongrelerinden gelen dilekleri ve üyeler tarafından yapılmış önermeleri inceler.

Hesap komisyonu merkez hesaplarına bakar. İl hesapları hakkında bir inceleme lüzumu görürse kendi fikri ile birlikte yeni Genyönkurula bırakılmak üzere Büyük Kurultay Genkuruluna bildirir.

*Görüşüye esas
komisyon
kararları*

37. — Her komisyon aldığı işler hakkındaki kararlarını, sebeblerile Genkurula bildirir. Bunlar Genkurulda görüşülerek bir karara bağlanır ve gereğinde mesele yeniden komisyona gönderilebilir.

*Başka
komisyonlar*

38. — Büyük Kurultay, görüşülmesine lüzum görülen konuları incelemek için ayrıca komisyonlar da ayırabilir.

*Bakanların
Kurultay ve
Komisyonlar-
da bulunma-
ları*

39. — Bakanlar Büyük Kurultayda hazır bulunurlar. Lüzumunda Genkurulda ve çağrıldıkları komisyonlarda izahlarda bulunurlar.

40. — Büyük Kurultay görüşüleri açıktır. *Büyük Kurultay görüşülerinde açıklık ve gizlilik*
Büyük Kurultay, görüşülerini yalnız Parti üyelerine açık bulundurmağa ve gereğinde gizli oturum yapmağa karar verebilir.

41. — Büyük Kurultayın görüşüleri ve kararları tutulur. Bu tutulga Başkan ve Sekreterler tarafından imzalanarak Büyük Kurultayda bulunmuş olan üyelerin adları yazılı bir defterle birlikte saklanır. *Büyük Kurultay tutulmaları*

42. — Büyük Kurultay kapanırken, Genel Başkan, Büyük Kurultayın açılmasından elde edilen sonuçlarla Partiye verilen yeni yönet hakkında bir söylev verir veya Büyük Kurultay kapandıktan sonra bir bildiriğ çıkarır. *Büyük Kurultay sonunda söylev*

43. — Büyük Kurultayın açılışı Parti örgütü ve bütün Partililer için kutlu bir gün sayılır. *Büyük Kurultay açılışı gününün kutluluğu*

III - Genyönkurul

44. — Genyönkurul, Büyük Kurultay tarafından seçilmiş on altı üyeden toplanır. Üyelerin sayısı - gereğinde - Genbaşkur kararile artırılabilir. Genel Sekreter, Genyönkurul üyeleri arasında iş bölümü yapar. Üyelerden birini büro işlerinde kendine yardımcı ayırır. *Genyönkurul*

45. — Genyönkurulun tabiiğ Başkanı, Genel Başkan veya Vekilidir. Başkanların bulunmadığı zamanlarda Genel Sekreter başkanlık yapar. *Başkanı*

46. — Genyönkurul en az haftada bir toplanıp çalışır. *Toplanma vakti*

47. — Genyönkurul, Genbaşkur ödevlerinden başka Parti işlerinin hepsi ile uğraşır. *Ödevleri*

Parti örgütünün tüzüğe göre işleminde ve Parti programının bütün asılları ve ayrıntıları ile taptanmasında lüzumlu olan irdel ve terkiyi yaparak bu işler için görüşülerde bulunur ve durumu saptar, tedbirler düşünür, gereğine göre kararlarını Genbaşkurdan geçirerek taptar. Partiyi ilgilendiren ulusal kurumları ve Partinin hesaplarını, kongrelerden alınan kararların ne dereceye kadar taptandığını inceler. Genel konferans konuları belirtir, Partinin programı hakkında lüzum ve ihtiyaca göre broşürler hazırlayıp çıkarır. Halkevlerinin açılma, çalışma ve yönetimlerini düzenler. Parti prensiplerini ve siyasal durumuna göre fikir ve ergelerimizi söz ile de halka anlatmak için öğreneğine göre halk aytaçları örgütü yapar. Fayda görülen yer ve zamanlarda halk kürsüleri açar.

Spor, gençlik, radyo, sinema ve devrim müzesi işlerle uğraşır. Büyük Kurultay komisyonlarına ilgili projeleri hazırlar ve Genbaşkurdan geçirerek Büyük Kurultaya verir. İl Yönkurul ile Başkanlarının ve İlçe Başkanlarının seçimlerini onaylar ve bozar. Yönkurul Başkanlarının seçimlerini gereğinde yenilettirir. Parti örgütü olmayan yerlerde üye yazma, örgüt kurma yetkisi ile girişken bir veya birkaç kişiye ödev verebilir. Tüzüğün eyi taptanması için gereken öğrenekleri yapar.

*Yardım
edecekler ve
süresiz
komisyonlar*

48. — Lüzumuna göre, Genyönkurul kararı ile belli işler için Parti sayılav veya izdeşlerinin yardımından faydalanır ve bunlardan süresiz komisyonlar kurulur. Genyönkurul üyelerinden yahut yukarıda yazılı kimselerle başka komisyonlar da yapılabilir.

49. — Parti örgütünün ve Halkevleriyle Partiyeye bağlı oldukları Genbaşkurca onaylanmış hükümî şahsiyetlerin teftiş ve kontrolü işi Genyönkurul üyelerine verilebileceği gibi Parti saylav veya izdeşleri de bununla ödevlenebilir. Teftiş ödevleri ve zamanları lüzumuna göre Genel Sekreterlikçe belitilir. Bunun için bir öğrenek yapılır.

Teftiş ve kontrol edeceği örgütler

50 — Genyönkurul üyeleri kendilerini Parti çalışmalarına bağlarlar.

Genyönkurul üyelerinin ödevine bağlılığı

51 — Genyönkurul, üyelerinden birini Partinin sağışmanlığına ayırır. Sağışman, saypaların bütçeye uygunluğunu sağlar ve hesap işleriyle ilgili bütün kâğıtları imza ile onaylar. Partinin esilik ve mülkiyet işleriyle uğraşır.

Sağışman üye ve ödevi

52. — Genyönkurulun, aylıklı bir başsekreteri ile bir sağışmanı, lüzumu kadar aylıklı sekreterleri, işyarları, hizmet adamları bulunur. Bunlar Genel Sekreterlik emrindedir.

Büro örgütü

DÖRDÜNCÜ KISIM

İllerde

I — Kongreler

53. — Ocak, Kamun kongreleri yılda bir, İlçe ve İl kongreleri iki yılda bir toplanır.

İl kongreleri

Kongreler, İl yönkurulların Genel Sekreterlikçe onaylanmış kararı ile veya doğrudan doğruya Genyönkurul kararı ile gereğinde üsnomal olarak da toplanabilir.

54. — Partinin Ocaklardan İllere kadar normal kongre mevsimi Eylûlde başlar, Birincikânun

Toplanma vakıtları

sonunda biter. İllerden her birinin Ocak ve Kamun kongreleri en çok bir buçuk ay sürer. Her yerin mevsim, iklim, iş gereklerine göre bu kongrelerin başlama ve bitme tarihleri İl Yönetim Kurulu tarafından saptanır ve vaktinden önce ilgililere bildirilir; buna göre yapılmaları kovalanır. Normal İlçe ve İl kongreleri birbiri ardından yapılmak üzere ikinci yılın kamun kongresi bitiminden sonraki on beş gün içinde başlayarak en geç bir buçuk ayda bitirilir.

Ocak kongreleri üyeleri

55. — Her Uram, Köy (veya Semt) ocağına yazılı parti üyesi kendi Ocak kongrelerinin üyesidir. Gelemeyecek kadar ciddiğ özrü olmayan Ocak üyelerinin bu kongrelerde bulunmak ödevleridir.

Kongre delegeleri seçimi

56. — Kongrelerde delegeler şöyle seçilir:

Her ocak kongresinde, Ocağın iki yüze kadar üyesi için iki, bundan fazla her yüz üye için birer delege;

Her Kamun kongresinde, kamundaki Ocakların üç yüze kadar üyesi için iki, bundan çok her üç yüz için birer delege;

Her İlçe kongresinde, İlçedeki ocakların bine kadar üyesi için üç, bundan çok her bin için birer delege.

Partiye girmek için işleri tükellenmiş olan üye bu sayımın içindedir. Ancak bunların kongrelerde oy vermeleri için en az üç ay ve seçilmeleri için en az bir yıl önce yazılma işlerinin bitirilmiş olması şarttır.

57. — Ocakların seçtiği delegeler kamun merkezinde kamun, kamunların seçtiği delegeler İlçe merkezinde İlçe, İlçe kongrelerinin seçtiği delegeler de İl merkezinde İl kongresini yaparlar. Asıl delegenin özürlü olursa yerine yedek gönderilir.

Kongrelerin yeri

58. — Uram, Köy (veya Semt) Ocaklarının delegeleri Ocaklarının doğrudan doğruya İlçe örgütüne bağlı olması yüzünden Kamun kongresi yapmayarlarsa bakılır: Ya İlçe örgütünde bir başka Kamun örgütü yoktur, o halde bu delegeler doğrudan doğruya İlçe kongresini yaparlar. Yahut bir başka Kamun örgütü vardır, bu halde bu delegeler bir Kamun kongresinde aranacak nisbet üzerinden delege seçerler. İlçe kongresine bunlar katılır.

Doğrudan İlçe ve İle bağlı örgütlerde delege seçimi

Ocakların doğrudan doğruya İl örgütüne bağlı olmaları yüzünden bu delegeler de İlçe kongresi yapamayarlarsa onlar da İlçe kongrelerinde şart olan nisbet üzerinden delege ayırırlar; İl kongresine bu delegeler katılır. Doğrudan doğruya İl örgütüne bağlı olması yüzünden İlçe kongresinde bulunmayan mevcut bir kamun delegeleri de aynı seçimi yaparak kendilerini İl kongresinde imselerler. Bu madde gereğince yapılacak ikinci veya üçüncü delege seçimleri İlçe veya İl kurulları tarafından yönetilir.

59. — Kongreler, Yönkurul başkanları tarafından açılır.

Kongreleri açanlar

60. — Kongrelerde kendi üyesinin yarısından bir fazlası hazırrsa görüşüye başlanır; değilse toplanma bir gün sonraya bırakılır ve o gün gelen üye bu kadar olmasa da kongre açılır.

Açılma yetrisi

Başkan ve sekreterlerin seçimi ve atama ile başkan

61. — Her kongre açılınca ilkin bir başkan, bir ikinci başkan, iki sekreter seçilir.

Gereğinde İlçe ve İl kongreleri başkanı bir derece yukarı örgüt tarafından da gösterilebilir. Merkezden atanmış başkanlar, örgütü içindeki bütün kongrelere başkanlık edebilirler.

Başkan, kongre görüşülerini yönetir. Sekreterler, görüşülerin özet ve sonuçlarını yazarlar.

Görüşülerde tutulga

62. — Kongre görüşülerinin aynile tutulması için gereğinde ayrıca tutulga sekreterleri çalıştırılır.

Açıklık ve gizlilik

63. — Kongrelerin görüşülerini bütün Parti üyeleri dinleyebilirler. Kongreler isterlerse bir meseleyi gizli görüşür veya Parti dışından dinleyici almağa karar verebilirler.

Kongrelerde bulunacak sivil buyurman (v.s.)

64. — Kamun, İlçe ve İl kongrelerine, Parti hükûmetini imseleyen en büyük sivil buyurmanlar çağırılırlar. Bunlar görüşüye ve oya karışmazlar. Yalnız eski ve yeni yapılmış veya yapılmamış Parti dilekleri hakkında görüşülerden sonra halkı aydınlatmak ergesi ile -gerekirse - izahlarda bulunurlar. Fakat bu izahlar üzerine ayıtışma yapılmaz. Parti kongrelerinin bütün görüşülerinde partili şarbay ve şar üyeleri ile İl Genkurulu üyeleri dinleyici sıfatile bulunurlar. Gizli olmasına karar verilen görüşülerde yalnız en büyük sivil buyurman ile delegelerden başka kimse bulunmaz.

Gündem yapılması seçim vakti

65. — Kongreler, konuşulacak işleri önceden sıraya korlar ve yönkurulların olan biten şeyler hakkındaki rapor ve sözlerle görüşüye başlar-

lar. Kongrelerde seçimler bütün işler bitirildikten sonra yapılır.

66. — Kongrelerde kararlar, Başkan ve Vekillerile hazır bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının oyu ile verilir. Oylar eşit ise Başkanın bulunduğu taraf kazanır.

Karar yetrisi

67. — Kongrelerde seçimler gizli oy ile yapılır; meğer ki açık olmasına veya işaretle yapılması üçte iki çoğunlukla karar verilmiş olsun. Seçimlerde ilk defa saltık çoğunluk olmazsa ikinci defasında en çok oy alanlar kazanır.

Kongre seçimleri

68. — Kongreler, hesap bakma ve bütçe yapma işlerinde kendisine göre az veya çok olmak üzere 3 - 7 kişilik birer komisyon ayırırlar ve bu komisyonların raporları üzerinde görüşürler. Kongreler gerek verilen raporlar, gerek üyelerin önermeleri üzerine görüşüyü kolaylaştırmak için başkaca 3 - 7 kişilik komisyonlar da yapabilirler.

Komisyonlar

69. — Kongre komisyonları, içlerinden bir başkan, bir raportör, bir sekreter seçerek işe başlar. Yarısından bir fazlası ile görüşür, bulunanların çoğunluğu ile karar verir.

Komisyon seçim ve çalışması

70. — Yönkurullarda bulunanlar, kendi kongrelerine delege seçilmezler. Görüşülerde bulunur, oy veremezler; komisyonlara da seçilemezler.

Komisyonlara seçilemeyecek üyele

71. — Kongreler kendi alanlarında, parti işleri için her türlü karar ve kontrol örgenidir. Kongre açık oldukça ve lüzum gördükçe Yönkurulların bütün yetkilerini kendisi kullanabilir.

Kongrelerin ödev ve yetkileri

Başlıca yapacakları şunlardır:

A - Ocak kongresinde Uramın, Köyün (veya

*Yapılması
yahut yapıl-
maması iste-
nen şeylerin
saptanması*

Semt) in Partisi örgütü Köy kurulu, Şar kurulu veya İl Genel Kurulu ve böyle kurumlar aracile yapılmasını yahut yapılmamasını veya Kamun kongresinde konuşulmasını istediği şeyleri Kamun kongresinde Kamunu, İlçe kongresinde İlçeyi, İl kongresinde İli memleket ve parti noktasından ilgilendiren gene o gibi meseleleri; gerek verilen raporlar, gerek üyelerin önermeleri üzerinde konuşmak ve her görüşü sonunda olması veya olmaması istenilen şey ne ise onu bir önerge halinde karşılaştırıp gereğine göre ya kendi Yönkuruluna yapılmasının kovalanmasını bırakmak veya bir derece yukarı Yönkurul ile kongre delegelerine bu kararlar üzerinden yürünülmesini bildirmek;

*Parti
knavının
incelenmesi*

B - İl kongresinde bütün İlin Parti örgüt ve knavını incelemek,

Hesaplar

C - Kendi ve lüzumunda kendine bağlı Yönkurulun hesablarna bakmak ve yıl sonu hesap özetlerini onaylamak,

Bütçeler

Ç - Ocak kongresinde Ocak, Kamun kongresinde Ocak ve Kamun, İlçe kongresinde Ocak ve Kamunlar ve İlçe, İl kongresinde İlçelerin ve İlin gelirine giderine göre Yönkurulların hazırlayıp getirdiği bütçeleri görüşmek; lüzumunda düzeltmek, denkleştirmek, sonra bir derece aşağı örgütün bütçelerini onaylamak, kendi bütçesinin onaylanması için bir derece yukarı kurula göndermek,

*Yönkurul
üyelerini ve
yedeklerini
seçme*

D - Ocak kongresinde Ocak, Kamun kongresinde Kamun, İlçe kongresinde İlçe, İl kongresinde İl Yönkurullarını ve birer kat yedeklerini seçmek,

*Delegeleri ve
yedeklerini
seçme*

E - Ocak kongresinde Kamun, Kamun kongresinde İlçe, İlçe kongresinde İl, İl kongresinde

Büyük Kurultay için delegeleri ve birer kat yedeğini seçmek,

F - Her kongrede kendisine bağlı Yönkurul- lar ile Başkanlarının seçimlerini lüzumunda ince-lemek ve bir uygunsuzluk olduğuna kanağat gelir- se uygunsuz olan noktadan başlanarak yenilenme- sine karar vermek.

*Yönkurul
seçimlerini
onaylama*

72. — Kongrelerin, Yönkurul üyesi veya de- lege veya bunlara yedek yapacakları kimselerin o kongrede üye olarak bulunması şart değildir.

*Kongre üyesi
dışından
seçim*

73. — Parti kongrelerinde obstrüksiyon yap- mak yasaktır.

*Obstrüksiyon
yasağı*

74. — Kongre görüşmelerinin düzen ve ya- savını sağlamak, kongre Başkanının ödevidir. Bu düzeni ve usulü yolunda konuşulmasını ve üye- lerin özgür konuşmalarını bozanlara Başkan top- lantı halinde uyartıda bulunur; bu yetişmezse suç- luyu o yıl kongrenin sonuna kadar toplantıya gir- memek üzere kongreden çıkarır; lüzum görürse kongre kararile iki uyartıya kadar ceza verir.

*Kongrelerde
düzen ve yasav*

75. — Parti sayıtları yazılı buldukları ocağın İl kongre görüşüsüne katılabilirler; ancak delege olmadıkça oy veremezler.

*Kongrelerde
sayıtlar*

76. — Kongrelerde bir gün önceki tutulga özetleri, ertesi günkü toplantıda ve son görüşünün tutulga özeti de kongre dağılmadan önce okunur.

*Kongre
tutulgaları*

77. — Kongrelerde bulunan üyelerin adları bir deftere yazılır ve gerek bu defterin, gerek gö- rüşü ve kararların altı kongre başkan ve sekreter- leri tarafından imzalanır.

*Tutulgaların
imzalanması
ve saklanması*

*Kongre karar-
larının yerine
getirilmesi*

78. — Kongreler kapandıktan sonra, verilen kararların yapılması ve yaptırılması Yönkurullara yüküm olur.

II — Yönkurullar

*Ocak, Kamun,
İlçe ve İl
yönkurulları*

79. — Her Ocağın Ocak kongresince seçilen 3 - 5 kişilik bir Yönkurul olduğu gibi, Ocaklar örgütünü yönetmek için Kamun merkezinde Kamun kongresince seçilen 3 - 5 ve Kamunları yönetmek için de İlçe kongresince seçilen 5 - 7 kişilik bir Yönkurul bulunur.

İl Yönkurulun üyesi 7 - 9 dur. İl kongresince seçilir. Yönkurul başkanları atanık olan yerlerde kongre 6 - 8 kişi seçer. İl Yönkurulu İlçelerin örgütünü yönetir. Genel olarak Yönkurulların süreleri kongre toplantısında seçilecek yenilerinin devir almalarına kadar devam eder.

Baba ana ile çocukları ve kardeşler, karı ile koca aynı yönkurulda bulunamazlar.

*Ödevleri ve işe
başlamaları
onaylanmaları*

80. — Bir kongrece seçilen Yönkurul hemen işe başlar ve bir derece yukarı Yönkurulca onaylandığı zaman seçim işi tükellenir. Şu kadar ki itiraz olursa, onaylamaya yetkili olan Yönkurulca incelenir ve bir karara bağlanır. Onaylanmadığı halde bu işi görececek olan bir derece yukarı Kurulun gerekçeleriyle iş, Genel Sekreterliğe bildirilir. Sonuç, Genyönkurul kararile kotarılır.

*Başkan, sekre-
ter, sağışman*

81. — Yönkurullar, kendi üyelerinden birini başkan, birini sekreter ve sağışman olarak ayırır. Gereğinde sağışman, üçüncü bir üye de olabilir. Başkan, kendi yokken Yönkurul üyelerinden birini kendine vekil eder.

82. — Yönkurulu, Başkanı imseler. Parti işleri için Partinin örgütü ve bölgesindeki hükümet ve başka kurumlar delegelerile degette bulunur ve bunlarla olan yazışmaları imzalar; hesaba dokunan yerlerde sağışman ikinci bir imza kor. Yönkurullara bağı aylıklı sekreter ve hizmet adamları başkanın emrindedir, bunlar başkan tarafından atanır ve işten çıkarılır; bunların Partili olmaları şarttır.

*Başkanın
ödevi, yetkisi*

83. — Sekreter ve sağışman eski Yönkuruldan devir alamktan, sağışman öğreneğine göre hesap kâğıt ve defterlerini, sekreter bundan başka kâğıt ve defterleri hele Ocak Yönkurulunda Parti üyelerinin adlarile Partiye girdikleri tarihleri gösterir defteri, her Yönkurulda bu kurulun kararlarını, yazışmalarını, bildiriğlerini gösterir defterleri ve bütün parti dosyalarını, İlçe ve İl kurullarında Ocaklara yazılı üyeler defterlerinin (Parti Kütüğü) suretlerini eksiksiz tutmaktan ve eyice saklamaktan soravlıdır.

*Sekreter ve
sağışmanın
ödevleri*

84. — Yönkurulları en aşağı haftada bir defa toplanır. Her Yönkurul bu toplantıları önemli bir parti işi olarak kendine bağı örgütte arasız kovalamak ve sağlamak yükümü altındadır.

*Toplanma
vakitleri*

85. — Yönkurullarda yetri, görüşüye başlamak için bütün üyelerin ve karar için hazır bulunan üyelerin yarısının bir fazlasıdır. Oy eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk alır. Kararlarda azınlıkta kalanlar çoğunluğa uyarlar. Kararlar, defterine yazılıp altı - çoğunluk veya azınlık tarafında kaldığına bakılmadan - görüşüde bulunanların hepsi tarafından imzalanır.

*Görüşü ve
karar yetrisi*

Görüşüde bulunmayan üyeler de kararları sonradan (gördüm) kaydı ile imzalarlar. İmzaların üstüne genit yapılmaz. Yalnız kararı, parti program ve tüzüğüne, kanun ve tüzüklere uygun bulunmayanlar imza etmeyerek sebeblerile yukarı Kurula bildirirler. Yönkurul üyelerinin görüşülerde güttükleri fikir - kendilerinin veya başkalarının olsun - kurul dışında söylenmez.

*Yönkurulların
ödevleri*

86. — Yönkurullar kendi bölgelerinde Parti işlerinin başvurağıdır. Kendilerinin merkez gösterdikleri yerlerde toplanırlar.

Yönkurullar başlıca şunları yaparlar:

Üye yazma

A - Tüzükte yazılı şartlara uygun parti üyesini çoğaltmak ve Partiye yazılmak isteyenlerin Ocak Yönkurulundan isteklerini bir karara bağlayıp Kamun Yönkuruluna, Kamun Yönkurulunca da düşündüklerini yazarak İlçe Yönkuruluna gönderilmek; İlçe Yönkurulunda da bu kararı inceleyerek kabul etmek veya lüzumunda bozmak;

Parti paralarını toplama

B - Ocak Yönkurulu, parti üyelerinin yardım paralarını ve her Yönkurulun bütçesinde yazılı gelirlerini elverişli araçlarla toplamak ve bütçe için devamlı gelir kaynakları düşünüp göstermek;

Saypaları yapma

C - Bütçenin kabul ettiği saypaları yapmak;

Kararları yerine getirme

Ç - Kongrelerin kendilerine bıraktıkları kararları yerine getirmek;

Gelen emirlerin yapılması

D - Partinin ergesine ulaşmak için daha yukarı Parti orunlarından verilen emirleri yapmak ve bunun için düşündüklerini bir derece yukarı örgüte yazmak;

Seçimlerde kazanma

E - Bütün seçimlerde Parti adaylarını ve aday gösterilmemişse Parti üyelerini kazandırmak;

- F - Öğreneğine göre seçim yoklamalarını yapmak; *Adaylar için yoklama*
- G - Alacakları emir üzerine öğreneğine göre gereken yerlerde Halkevleri açmak ve yönetmek; *Halkevi açım ve yönetimi*
- H - Kendi dayralarında Partinin durumunu ve üye sayısını bildiren ve nihayet altı ayda bir kere verilmesi lüzumlu olan raporları yukarı örgüte vermek ve kendi bütçesini ve hesap özetini hazırlayıp kongrelere bildirmek; *Altı aylık parti raporlarını verme*
- İ - Kongrelerce görüşülmesi gereken işleri kongreye bildirmek; *Kongreye verilecek işler*
- I - Partililer arasınıda şahsiğ bir anlaşmazlık çıkarsa aralarını bulmak; *Ara bulma*
- J - Parti programı ve yaptığı işler hakkında üyeleri aydınlatmak ve uyarmak, konferanslar verdirmek ve sık degetlerle bağılık ve dayanışmayı artırmak. *Üyeleri aydınlatma*
87. — Birbiri ardısıra bir Yönkurulun üç toplantısına öngesi olmaksızın ve bunu bildirmesizin gelmeyen üye işinden çekilmiş sayılır. Bu üye kendini haklı görürse bir derece yukarı Yönkurula yazı ile yanıda bulunur. Yukarı kurulun incelemesinden çıkacak karara uyulur. *Devamsız üye*
88. — Yönkurullardaki açıklara, aldıkları oy sırasile yedekler çağırılır. Oylarda eşitlik olursa, kurğaya başvurulur ve yedek kalmazsa bir derece yukarı Yönkurul tarafından atanır. *Açılan üyelikler*
89. — Lüzum görülen illerde Yönkurullara Genyönkurulun kararı ve Genbaşkurun onaymasile Başkan atanabilir. *Atanmış Başkan*

lara, Genyönkurulun biçeceği miktarda ödek verilir.

Parti adına yazışma

90. — Parti örgütü yazışmalarını her vakit kendinden bir derece yükseği veya bir derece aşağısı ile yapar. İl Başkanları Parti işleri için birbiri ile yazışırlar. Geciktirilmesi doğru olmayan önemli meseleleri derece atlayarak yazabilirlerse de bunu ve sebebini söyleyerek aşağı ve yukarı oruna da yazı ile bildirirler. Bir Yönkurul haklı ve faydalı bir meseleyi bağlı olduğu Kurula anlatamazsa sebeplerile bir derece yukarı Kurula yazabilir.

III – Çekilim

Çekilim şartları

91. — Partide işnel hizmet alanlar, yükümsel veya sağlısal sebeb olmadıkça çekilmezler. Her çekilim, bunu gerektiren sebepler açık ve tam gösterilerek ve yazı ile olur. Çekilimin kabul edildiği, bir ay içinde yazı ile bildirilmedikçe işi bırakmak olamaz.

Bir çekilimde çekilmiş olanın ödevleri

92. — Seçimin yenilenmesi, çekilim ve başka herhangi bir suretle Partideki Yönkurullar başkan ve üyeliklerinden ve yahut Partice verilen herhangi işten ayrılanlar kendilerine inamlanmış olan ödevi, işi sebebile üzerinde bulundurduğu kayıt, dosya ve defterleri ve hesapları devir ve teslim etmek yükümündedirler.

Parti adına bulunduğu örgütten çekilme

93. — Partililerin Parti adına buldukları örgütten çekilmeleri de yukarıda yazılı hükümlere göredir.

Çekilimin gizli tutulması

94. — Herhangi çekilim işi, yetkili orun tarafından kabul cevabı alınmadıkça gizli tutulur.

BEŞİNCİ KISIM

Hükûmetle deget

95. — Parti, kendi bağından doğan hükûmet örgütü ile kendi örgütünü birbirini tamlayan bir birlik tanır.

*Hükûmetle
deget*

Parti örgütünün kendi hükûmetinin her yönden başarığa ermesi için bütün kuvvetile çalışması esastır.

96. — Merkezde Partiyi ilgilendiren işlerin kovalanması için yapılacak degetler, Parti Bakanlarile Genel Sekreter veya bunların adlarına harekete yetkili olanlar arasında sözle veya yazı ile olur. İllerde Partiyi ilgilendiren işler için yapılacak söz veya yazı degetleri Parti başkanları ile İlbaylar arasındadır.

*Degetin
merkez ve
illerde yolu*

97. — Partinin hükûmetle deget konuları - lüzumlu görülürse - Genbaşkurun onaylayacağı bir öğrenek ile saptanır.

Deget öğreneği

ALTINCI KISIM

Kamutayda

I — Cumhuriyet Halk Partisi Grupu

98. — Partiden olan sayıların Genkurulu-na Parti Grupu denir.

Parti Grupu

99. — Parti Grupunun tabiiğ Başkanı Partinin Genel Başkanı veya onun vekilidir. Partiden olan Başbakan Parti Grupunun başkanıdır.

Başkanlar

*Grup Başkan
vekilleri ve yön-
kurul seçimi*

100. — Parti Grubu iki başkan vekili ile do-
kuz üyeli bir Yönkurul seçer ve Yönkurul kendi
arasından iki sekreter ile bir kasacı ayırır.

*Grup toplan-
ma vakti*

101. — Kamutay toplantı halinde bulunduğu
zaman Grup haftada bir gün üzkes toplanır. Lü-
zumunda ayrıca Genel Başkanın veya vekilinin,
Grup Başkanının istemesile veya Grup Yönkur-
rulu kararı ile ve yahut Gruptan olan üyelerden
en az onunun dilerge vermesile toplanır. Kamu-
tay toplu olmadığı zaman da Genel Başkanlığın
çağırısı ile Grup toplanır.

*Grupla
Başkanlık,
Sekreterlik*

102. — Genel Başkan veya vekili Başkanlık
etmedikleri halde Başkanlığa Grup Başkanı veya
Başkan vekilleri geçerler. Grup sekreterleri Grup
görüşmelerinin esaslarını ve kararlarını yazarlar.

*Grupun
işleri*

103. — Grup toplantılarında, Grupla ilgili
genel meselelerle Başkanlıktan Genyönkurul veya
Grup Yönkurulundan; yahut Grup üyeleri tara-
fından ileri sürülen meseleler görüşülür ve karar-
laştırılır.

*Gündem, evgin
önergeler*

104. — Grup toplantılarında görüşüler ha-
zırlanmış gündem üzerine yapılır. Evgin hallerde
Grup üyesinin gündem dışında yapacağı önerge-
nin o günkü gündeme alınıp alınmamasına Grup
Genkurulunca gene o gün yapılacak başka bir
toplantıda karar verilir.

*Görüşüde
özgürlük, soru
istizah*

105. — Grup görüşülerinde Grup üyeleri
görüşü konusu hakkındaki özalgörü ve oylarında
tam özgür olup fikirlerini bağısız ve şartsız söyler-
ler. Soru özgürdür. Soru yazı ile veya sözle olur .
Grup üyesi Bakanların herhangi birinden aydın-

latılmasını istedikleri meseleler hakkında soruda bulunabilir. İstizaha gelince, istizah ancak Parti Grubu karar verirse yapılır ve Parti Grubunda olur. İstizahın Kamutaya geçmesi de Grup kararına bağlıdır. Grup kararı olmadan soru istizaha çevrilemez.

106. — Grupta görüşülerek kabul olunan kararlara gruptan olan bütün üyelerce uyurulur. Grup görüşülerinde azınlıkta kalanlar çoğunluk kararına uyarlar.

Azınlıkta kalanlar

107. — Grup görüşülerinde hazır bulunmayan üyeler Grup kararlarını öğrenmekle yükümlüdürler. Grup üyeleri Grup kararna karşı istinkâf oyu veremez ve hazır olduğu halde oya katılmaktan kaçınamaz.

Görüşülerde bulunmayanlar

108. — Grup üyeleri Kamutay görüşülerinde Parti program ve esaslarını ve Parti grubu kararlarını gütmek ve kuvvetlendirmek yükümlünde oldukları gibi Kamutay Başkanlığına, Kamutay Başkanlık üyeliklerine, komisyon üyeliklerine seçilme sırasında Partiden olanların seçilmesini sağlamakla ödevlidirler. Bunlar Grupça kararlaştırılmış ise Grup üyeleri Grup kararna uymak yükümlüdedirler.

Grup üyelerinin yükümleri

Grupça yapılacak seçimler gizli oy ile yapılır. Yalnız Genbaşkur tarafından aday gösterilenlerin seçiminde açık oy kullanılır. Genbaşkurca aday gösterilmeyen seçimlerde Grup üyeleri kendilerinin adaylıklarını açıktan Grupa önergeyebilirler.

109. — Grupça karara bağlanmamış meselelerin Kamutaydaki görüşülerinde Grup üyeleri

Özgür görüşü

Gurup adına söz söylemek

oy ve özeltörülerinde özgürdürler. Kamutay görüşülerinde Grup adına başkanlardan ve Genel Sekreterden başka kimsenin söz söylemek yetkisi yoktur; meğerki Grupça ödevlendirilmiş olsunlar.

Grup üyelerinin izimli gidiş gelişleri

110. — Parti sayıavları Grup Yönlurulundan önceden onanmadan Kamutay başkanlığından izin alamazlar. Ankaradan ayrılırlarken veya dönüşlerinde Parti Genel Sekreteri ile degette bulunurlar.

Parti esaslarına kararlarına karşı diyev ve yayın

111. — Parti üyeleri Partinin esasları ve kararları ve Parti grupu kararlarına karşı diyev ve yayında bulunamazlar ve böyle diyev ve yayına ön veremezler.

Grup görüşüleri hakkında dışarıda izahlarda bulunmak ve görüşü sonuçlarını bildirmek yetkisi ancak Başkanlığıdır. Tutulgaların yayımı, görüşülerin açık olması Grup kararı ile olur.

Sayıavların yardım parası

112. — Parti sayıavları yazılı oldukları Ocaklara yükendikleri yardım parasından başka Grup kasasına da Grupça saptanacak yıllık bir miktar yardım parası yükendirler ve belitilecek bölümlerle öderler.

Yasav cezaları

113. — Yukarıdaki maddelere uygun hareket etmeyenlere birinci kere rica edilir; ikinci kere sinde uyartı, üçüncü defasında Grup kararı ve Genbaşkur onayı ile Partiden çıkarma cezası taplanır. Bununla beraber herhangi bir üyenin Parti kararına karşı işlediğı kusur hemen Partiden çıkarılmasını gerektirecek derecede ağır görülürse Grupun Genkurulunun saltık çoğunluğu ile vereceğı karar Genbaşkurun onaylaması üzerine

bu üye Partiden çıkarılır. Ancak Grup kararından önce suçlunun söz veya yazı ile savgası dinlenir.

II – Grup yönkurulu

114. — Yönkurul, üyelerinin yarısından bir fazlasile görüşüye başlayabilir ve saltık çoğunlukla karar verir. Kararlar Genbaşkura yazılı olarak bildirilir.

*Grup
Yönkurulu*

115. — Yönkurul seçimi, her yıl yenilenir. Yılbaşı, Kamutayın toplanma yılının başıdır. Eski üyeler Kurula gene seçilebilirler.

*Yönkurul
seçimi ve vakti*

116. — Yönkurul, haftada en az bir kere toplanır, Grup işlerini konuşur. Grup toplantılarının gündemini hazırlar, Grupça kurulan özel komisyonların çalışmasını kovalar. Grup kurağına, kitab salonuna bakar. Parti saylavlarının arsulusal siyasal kurumlara girmeleri veya bu kurumların benzerlerini kurmaları gibi işleri düzenlemek ve kontrol etmek Grup Yönkurulu ödevlerindedir.

*Yönkurulun
toplanma
vakti ve ödev-
leri*

117. — Yönkurul Grup üyelerinin Kamutaya devamlarına, gurupun kararlarına uygun hareket etmelerine bakar ve Kamutay görüşüleri sırasında üyelerin toplu bulunmalarını, toplu oy vermelerini sağlamak için tedbirler alır.

*Grup üyeleri
üzerinde ilgi*

III – Onurkur

118. — Grup üyeleri arasında çıkacak şahsiğ anlaşmazlıklarla Grupun şerefi ve onuru ile uzlaşmayacak halleri olduğu savalarına bakmak üzere bir onurkur kurulur.

Onurkur

- Kuruluşu* 119. — Onurkur, Grupun genel kurulunca Grup üyeleri arasından seçilecek yedi kişiden toplanır.
- Görüşü yetrisi* 120. — Onurkur, en aşağı beş üye ile görüşüde bulunur.
- Başkanı* 121. — Onurkur Başkanı kendi aralarından saltık çoğunlukla ve gizli oy ile seçilir.
- Çalışma işi* 122. — Onurkur üyelerinin istemesi üzerine çalışmaya koyulur. Genbaşkur veya Grup Başkanı da böyle bir meseleyi onurkura verebilir.
- Kararların bildirilmesi* 123. — Kurun kararları ilgili olanlara Kur tarafından yazılı olarak bildirilir. Bu kararın bir örneği de bilmesi için Parti Grupu Başkanlığına verilir.
- Kararlara itiraz* 124. — Bildirme tarihinden üç gün geçinceye kadar itiraz olmazsa karar kesinleşir. İlgili olanların itirazları sebeplerile yazılı olarak Grup Başkanlığına verilir. İtiraz, Başkan tarafından on gün içinde Grup Genkuruluna bildirilir. Genkurul ilgisi olanları dinledikten ve biri karşın olmak üzere, en az iki üyeye söz verildikten sonra oya konulur. Grup Genkurulunun çoğunlukla verdiği karar kesindir. Kesinleşen karar Grupça Genbaşkura hemen yazı ile bildirilir.

IV – Parti sayıavlarının sayacakları noktalar

- Parti sayıavlarının sayacağı noktalar* 125. — Sayıavların özel hayatlarında tecim, tarım, endüstri ve sairedaki kınavları devletin kanunlarına bağımlıdır. Fakat C. H. Partisinden olan sayıavların sayıavlık sıfatını özel asığları

için kullanmamalarına Parti Genel Başkanlığı da özel bir dikkat gösterir. Her Parti saylavı saylavlıktan başka ne gibi işlerle uğraştıklarını her ikinci teşrin başında yazı ile Genbaşkura bildirirler.

126. — Kapitalinin çoğunluğu devletin olan kurum ve sosyetelele kamuğ hizmetlerine ve özel kontratlara bağılı veya saltık olarak bırakığılı sosyetele ve tekit yönetgelerinde hükümet tarafından yönetim kurullarına atanan üyeler, Kontrolörler ve bu kurumları oruntamak durumunda bulunanlar Partiden olan saylavlardan olmayacaktır. Bunlardan başka sosyete ve kurumlarda yönetim kurulu üyeliğı genel kurallara bağımlıdır. Genel ve özel ve ulama bütçelerle asığı devletin olan kurumlar bütçelerinden para ödemeyi kapsıyacak özde olan bir tecim işini Parti saylavları yapamaz. Parti saylavı avukatlar, devlet, özel yönetge, şarbaylıklar, hayır cemiyetleri, kapitalinin bütünü veya bir parçası devletin olan kurumlara karşı dava alamazlar.

Parti saylavlarının yapamayacağı işler

127. — Kamutay Başkanı, Başkan vekilleri ve Bakanlar ile Parti Genel Sekreteri ve Genyönkurul üyeleri ve Parti Grupunun Başkan ve Başkan vekilleri gerek devletin ilgisi olan kurumlarda, gerek devletin ilgisi olmayan özel sosyete ve kurumlarda direktörlük ve yönetim kurulu üyeliğı gibi yönetge ve oruntama durumlarından tam surette vazgeçerler. Direktörlük ve yönetim kurulu üyeliğı gibi bir yönetge durumu olmaksızın özel kurumlarda paydaş olmak genel kurallara bağımlıdır.

Kamutay başkanı, vekilleri Bakanlar, Genel sekreter, Genyönkurul üyeleri, Grup Başkan ve vekillerinin alamayacağı işler

128. — Saylavların işlerine devam bakımından durumları Kamutayın özel kurallarına bağılı-

Ödevi devam

*seçim dayrala-
rina gitme*

dır. Partili olan sayıların Kamutaya devamları ve başkaca iş almayanların her yıl seçim dayrasına gitmeleri ve tam bir seçim devresinde en az iki kere bütün ilçe merkezlerini dolaşmaları noktasından bulunacakları durumun, Partinin Genel Başkanlığınca ayram bir önemi olacaktır.

V – Partikur

*Partikur,
kuruluşu,
toplamaşı*

129. — Partikur Genbaşkurdan, Kamutay Başkanından, Partinin kabine üyelerinden, Genyönkürül ile Parti Grubu Yönkürülünden kurulur. Partikur lüzumunda Genbaşkur tarafından toplanmaya çağrılır, Partikura, Genel Başkan veya Genel Başkan Vekili bulunmadığı zamanlarda vekil edecekleri kimse Başkanlık eder.

*Ödev ve
yatkisi*

130. — Partikur Genbaşkurdan gönderilen meseleleri görüşür.

Tüzük yorasını Partikur yapar.

Partikur kararları Genel Başkanın onaylaması ile tükellenir.

YEDİNCİ KISIM

Finansal hükümler

Partinin geliri

131. — Partinin geliri şunlardır:

A - Parti üyelerinden alınacak yardım paraları,

B - Örgütün taşıtlı ve taşıtsız mallarının geliri,

C - Müsamere, konser, balo, gösterit gibi girişimlerden artan paralar,

Ç - Partice yapılan yayımlardan kalan paralar,

D - Parti örgütünün koruduğu kültür, ulusal

eğitim, spor ve başka hayır hizmetlerine karşılık genel ve yersel bütçelerle Şarbaylık bütçelerinden ayrılacak yardım paraları,

E - Partiye (A) bölęi dışında yapılacak yardımlar.

132. — Parti paraları öğreneğine göre almır, harcanır, yazılır. Partinin kasası yoktur. Paraları bankada saklanır. Merkezde Genel Sekreter ve Sağışman üyenin, İllerde Parti Başkanı ile sağışman üyenin çift imzasile çekilir.

*Para işlerinde
öğrenek*

133. — Örgütün her derecesi yıllık ihtiyaçlarından artacak paraları merkezin izni olmadıkça harcayamazlar.

*Yıllık ihtiyaç-
tan artan
paralar*

134. — Parti, hükmiğ şahsiyetinin olmak üzere taşitsız mallara sahib olur. Bunların kazançlarında asıl olan, buldukları yerlerin olmasıdır. Bunlardan değıştirilmesi yahut lüzumsuz olduğu için satılması gerekli olursa bu işler derece derece Yönkurulları kararı ve Genbaşkurun onaylamsile yapılır. Partinin her türlü türel esiliklerde ve bu özde üçüncü şahıslarla yapılacak işlerde Partiyi oruntamak yetkisi Genel Sekreterindir.

*Taşitsız mal-
lara esilik*

135. — Partinin irdel ve teftiş ve başka ödev gezmelerinde yol parası, gezi ve konum gündeliği ödemleri şu esaslara göre yapılır:

*Parti
hizmetlerinde
yol ve oturma
parası*

1 - Parti işyar ve hizmet adamlarına aldıkları paraya göre aynı yekûnu alan hükümet işyarlarının aylıklarına ve harcirah kanunundaki esaslara göre;

2 - Partice ödevlenecek sayıavlara harcadıkları taşın paralarından başka sayıavlarm yol paraları hakkındaki kanunda yazılı aylık esasına göre;

3 - Aşağıdakilerin yol paraları:

A - Partice ödevlenecek başka kimselerin,

B - Partice yurd dışında geziye gönderileceklerin,

Genel Sekreter ile Sağışman üyenin biçecekleri esasa göre,

4 - İl Yönkurullarınca ödevlenecek kimselere taşım, konum ve yiyip içme paralarını karşılayacak miktar üzerinden Yönkurulların saptayacakları esasa göre.

5 - Parti Genel Sekreterinin yol parası Genbaşkurun kararlaştıracağına göre, verilir.

Merkez bütçesi

136. — Merkez örgütünün bütçesi Genbaşkur tarafından yapılır.

Merkez ve iller örgütü ile Halkevi hesaplarının kontrolü

137. — Parti merkezinin hesapları Genbaşkurun ve İller örgütü ile Halkevlerinin hesapları, Genyönkurulun koyacağı usullerle teftiş ve kontrol edilir.

SEKİZİNCİ KISIM

Yasav hükümleri

Yasav cezaları

138. — Partice verilecek yasav cezaları şunlardır:

1 - Uyarı,

2 - İkinci uyarı,

3 - Süresiz çıkarma,

4 - Tüm çıkarma.

Yaptıklarının derecesine ve yapılan suçdaki ilgilerine göre bu cezalar sırasile verileceği gibi sıra gözetilmeden birden de verilebilir.

139. — Cezalar aşağıdaki yazılı hallerde ve
rılır:

*Yasav cezala-
rının verileceği
haller*

A)

- 1 - Parti program ve tüzüğünü,
  - 2 - Büyük Kurultayın kararlarını,
  - 3 - Genbaşkurun bildiriğini,
  - 4 - Genyönkurul kararlarını,
- saymayanlar.

B) Bütün seçimlerde:

- 1 - Parti aday ve üyelerine oy vermeyen veya bunlara karşı çalışanlar,
- 2 - Parti adayına karşı kendilerini seçtiren veya böyle bir seçimi kabul edenler,
- 3 - Karşın bir kurumun adaylığını kabul eden veya açıkça reddetmeyenler,
- 4 - Partice aday gösterilen yerlerde kendisini kendi başına aday gösteren veya gösterilmesine karşı göz yumanlar,
- 5 - Özürleri olmadığı halde seçimlerde bulunmayanlar,

6 - Karşın bir aday için gizli, açık çalışanlar ve kendi kurumlarında bulunanların böyle hareket ve kınavlarını hoş görenler,

C) İşnel ödevi bulunmadığı halde kendisini ödev ve yetke sahibi gösterenler,

D) Parti örgütü içinde yerlilik, yabancılık gibi ikilik uyandıranlar,

E) Herhangi bir ergeyi elde etmek için ayrışık yayım ve propagandaları araç olarak kullananlar,

F) Parti kongrelerinin program, Parti gruplarının karar olarak kabul ettiklerini ödev sahibi iken yapmayanlar,

G) Parti ödevlerini yaparken bilerek tüzüğe uymayanlar,

H) Partinin şerefini ve onurunu kıranlar,

İ) Partiye girmek isteyen yurddaşın, yolunda isteklerini yürütmeyenler veya zorluk gösterenler.

Cezaları verecek örgütler

140. — Uyarı cezaları İlçe, uyarı ve ikinci uyarı cezaları İl ve uyarı cezaları ile süresiz çıkarma cezaları Genyönkurulca ve tüm çıkarma cezası Parti Genbaşkurunca verilir.

Seçimler sırasında Yönkurulların bu yetkileri birer derece yükselir. Eğer bir yönkurul onadığı cezayı kendi yetkisinden yüksek görürse meseleyi onaylamaya yetkeli oruna bildirmek üzere bir derece yukarı Yönkurula bildirir.

Cezanın bildirilmesi

141. — Bir yasav cezası alanın bu hali, bağlı olduğu örgüte bildirilir.

Ceza alanların durumu

142. — İkinci uyarı cezası almak Parti Yönkurullarından bir yıl uzaklaşmayı gerektirir. Böyleleri örgütte iseler çekilirler. Süresiz çıkarma cezası alanların bir yıl için Partiden ilişkileri kesilir. Bunlar cezalı oldukları yıl içinde Parti kongrelerine giremezler.

Kamutay Grupundan çıkarılan, Parti üyeliğinden de çıkarılmış olur.

Partiye yazıldıktan sonra Partili bir arkadaş üzerinde dokuzuncu maddede yazılı hallerden biri bulunduğu anlaşılır veya bu sebebler yazıldıktan sonra olursa İl Yönkurulun gerekçesini gösteren izahı ve Genyönkurulun kararı ile bu gibilerin Parti kütüğünden adları silinir.

Savga hakkı

143. — Hakkında bu cezadan herhangi birisi verilecek olan Parti arkadaşının sözle veya yazı ile

kendisini savgamağa hakkı vardır. Yalnız seçimler sırasında yapılan suçların cezaları, savga hakkı kullanılmadan verilebilir. Bu halde seçim bittikten sonra hüküm yiyen üyenin yazı ile savgası alınır ve haklı olduğu anlaşılırsa ceza kaldırılır.

Savgalarda süre, ceza verileceği bildirildiği günden başlamak üzere bir aydır. Bu süreyi geçirerek savga hakkını kullanmayanlar bu haklarını kaybederler.

DOKUZUNCU KISIM

Partili gazetecilerin sayacakları noktalar

144. — Sahibi Partili olan gazete ve dergilerin yazıları ile Parti üyelerinin yazdıkları ve çıkardıkları eserler, Parti prensipleri bakımından göz önünde tutulur. İsteyen Partili gazeteciler, dergiciler ve yazarlarla bu yolda görüş birliğine yarayacak deget ve toplantılar yapılır.

Partililer kapitali ile ilişkili ve yönetiminde etker buldukları gazete, dergi ve basmalarda Parti program ve tüzüğüne aykırı yazılar çıkartmazlar.

*Partili
gazetecilerin
sayacakları
noktalar*

ONUNCU KISIM

Adaylık şartları

145. — Genbaşkur kararı olmadıkça seçimlerde aday gösterilmez.

Seçimler özgür olarak yapılır. Bu halde Partiden olanlar özel girişimlerle aday gösterileceği

*Adaylı, adaysız
seçimler*

gibi Parti Yönetim Kurulları da seçimden erge olan eyi sonucu elde edecek surette Partililerin kazanması için seçimi güdeyebilirler.

Parti örgütünde çalışanların alabileceği ödevler

146. — Parti örgütünde çalışanlar üstündeki Parti ödevleriyle beraber kamuğ hizmetlerini gören bırakıglı sosyetelerle kapitalinin yüzde elliden fazlası Devletin, İlin, Şarbaylığın olan sosyetelerin yönetim kurulları üyelik ve kontrolörlük, İl Genel Kurulu, Şarbaylık kurulu, Tecim odaları, Endüstri birlikleri gibi kazanç getiren işlerden biri üzerinde bulunanlar; Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu Başkan ve üyelikleri gibi diğere onursal bir iş dahi alamazlar.

Hükmiğ şahsiyeti bulunmayan Halkevleriyle ertik kulüp ve cemiyetlerin yönetim kurullarında Başkan ve üye olabilirler.

İşnel işlerde yardım parasının kükmü

147. — Parti Yönetim Kurullarında veya Parti adına bir işde bulunabilmek için yardım paralarını vermiş olmak şarttır.

Partililere ilgi

148. — Partiden olanların yetenek ve değerlerine göre yapabilecekleri hizmetleri o hizmetlerin kurulları çerçevesinde ve eşit durumlarda öneyleyerek yerleştirilmeleri için Parti örgüt ve üyeleri özden bir ilgi österirler.

ONBİRİNCİ KISIM

İllerde Parti grupları

İllerde Parti Grubu kurumu

149. — Oy sahibi üyelerinin hepsi Partiden olmayan yersel kurullardaki Parti üyeleri bir grup meydana getirirler.

150. — Grup çağrıldığı vakit Partinin oradaki Yönkurulu Başkanının Başkanlığında toplanır.

Başkanı

151. — Grupların kongre kararlarını ve Partiyi yakından ilgilendiren meseleleri konuşmak için yaptıkları toplantılarda Yönkurulu da birlikte bulunur.

İl parti grubu çalışmaları ve Yönkurulların yeri

152. — İl ve İlçelerdeki Parti Gruplarının nasıl çalışacakları öğreneğinde gösterilir.

İl parti grubunun çalışma öğreneği

Süresiz madde:

Dördüncü Büyük Parti Kurultayının kabul ettiği Program ve Tüzüğün öz türkçeye çevrilmesi Genbaşkurun lüzum görmesine ve onaylamasına bırakılmıştır.

Tüzük içindeki kelimelerden bir kısmının
Osmanlıca karşılıkları

TÜRKÇE

OSMANLICA

Aday	<i>Namzet</i>
Alan	<i>Saha</i>
Alıt	<i>Makbuz</i>
Araç	<i>Vasıta</i>
Asıg	<i>Menfaat</i>
Atamak	<i>Tayin etmek</i>
Ayram	<i>Müstesna</i>
Ayrıntılar	<i>Teferruat</i>
Aytaç	<i>Hatip</i>
Ayıtışma	<i>Münakaşa</i>
Azımlık	<i>Ekalliyet</i>
Arsıulusal	<i>Beynelmilel</i>
Başkan	<i>Reis</i>
Başarmak	<i>Muvaffak olmak</i>
Başvurak	<i>Merci</i>
Bağmlı	<i>Tabi</i>
Beldek	<i>Alâmet</i>
Belirtmek	<i>Tayin etmek</i>
Belirgin	<i>Mütebariz</i>
Bildirig	<i>Bevanname, tebliğ</i>
Bırakıg	<i>İmtiyaz</i>
Bölek	<i>Fıkra</i>
Bölü	<i>Taksit</i>
Bölge	<i>Mıntaka</i>
Broşür	<i>Risale</i>
Buyurmak	<i>Emretmek</i>
Biçmek	<i>Takdir etmek</i>
Başarık	<i>Muvaffakiyet</i>
Çekilim	<i>İstifa</i>

Çogunluk	<i>Ekseriyet</i>
Dayanışma	<i>Tesanüt</i>
Dayra	<i>Daire</i>
Degerlik	<i>Liyakat</i>
Deget	<i>Temas</i>
Değişke	<i>Tadil</i>
Değişirmek	<i>Tadil etmek</i>
Delege	<i>Mümessil</i>
Dergi	<i>Mecmua</i>
Devrim	<i>İnkılâp</i>
Dilerge	<i>Takrir</i>
Diyev	<i>Beyanat</i>
Durum	<i>Vaziyet</i>
Düzenlik	<i>İntizam</i>
Denkleştirmek	<i>Tevzim etmek</i>
Etкер	<i>Müessir</i>
Endüstri	<i>Sanayi</i>
Erge	<i>Maksat</i>
Ertik	<i>Meslek</i>
Esilik	<i>Tasarruf</i>
Eşit	<i>Müsavi</i>
Evgin	<i>Müstacel</i>
Eğitim	<i>Terbiye</i>
Hacir	<i>Hacr</i>
Genel	<i>Umumî</i>
Genellemek	<i>Tamim etmek</i>
Genit	<i>Şerh</i>
Gereğinde	<i>İcabında</i>
Gerektirmek	<i>Mucip olmak</i>
Gerekçe	<i>Esbabı mucibe</i>
Girişmek	<i>Teşebbüs etmek</i>
Girişme, girişit	<i>Teşebbüs</i>
Gündem	<i>Ruzname</i>
Görüşü	<i>Müzakere</i>
Güdemek	<i>Sevk ve idare etmek</i>
Güven	<i>İtimat</i>
Gösterit	<i>Temsil</i>

TÜRKÇE

OSMANLICA

Gezi

İçdem

İl

İlbay

İlçe

İlgi

İlişkin

İmsilemek

İnamlamak

İncelemek

İrdelemek

İşnel

İşyar

İzdeş

İra

Kamuğ

Kamun

Kamutay

Kapsamak

Karşın

Karşınlık

Kasanık

Kasamak

Katılmak

Kent

Kesinleştirmek

Kınav

Konu

Kovalamak

Kotarmak

Kural

Kurağ

Kurğa

Kurul

Kutlamak

Sevahat

Samimî

Vilâyet

Vali

Kaza

Alâka

Ait

Temsil etmek

Emniyet etmek

Tetkik etmek

Tetkik etmek

Fîlî

Memur

Mensup

Seciye

Amme

Nahiye

Büyük Millet Meclisi

Şamil olmak, İhtiva, ta-

zammum etmek

Muhalif

Muhalefet

Mahkûm

Mahkûm etmek

İştirak etmek

Kasaba

Katileştirmek

Faaliyet

Mevzu

Takip etmek

Hallolmak

Kaide

Bina

Kur'a

Heyet

Tebrik etmek, takdis et-

mek

TÜRKÇE

Nomal
 Onamak
 Onaylamak
 Orun
 Oruntamak
 Oturum
 Oy
 Onursal
 Ödek
 Ödev
 Öğrenmek
 Öneylemek
 Önem
 Önerge
 Önge
 Öрге
 Örgüt
 Özlük
 Özel asiğ
 Özelgörü
 Özet
 Özgen
 Özgür

Parti
 Paydaş
 Raportör
 Sağışman
 Sağlamak
 Sağlısal
 Saltık
 Saptamak
 Savgamak
 Sava
 Savaş
 Saypamak

OSMANLICA

Normal
Tensip etmek
Tasdik etmek
Makam
Temsil etmek
Celse
Rey
Fahriş
Tazminat
Vazife
Talimatname
Tercih etmek
Ehemmiyet
Teklif
Mani
Uzuv
Teşkilât
Mahiyet
Hususî menfaat
İçtihat
Hülâsa
Serbest
Tamamile kayıtsız olarak
serbset
Fırka
Hissedar
Mazbata muharriri
Muhasebeci
Temin etmek
Sırhî
Mutlak
Tesbit etmek
Müdafaa etmek
Dava
Mücadele
Sarf etmek

TÜRKÇE

OSMANLICA

Sekreter
 Sivil Buyurman
 Siyasal
 Sonuç
 Soravlı
 söylev
 Süre
 Süresiz çıkarma
 Sosyete
 Şar
 Şarbaylık
 Tamlamak
 Taptamak
 Tarım
 Taşın
 Taşıtlı
 Taşıtsız
 Tecim
 Tekit yönetgeleri
 Terkimek
 Tutulga
 Tüm çıkarmak
 Tükellenmek
 Türel
 Tüzük
 Ulama
 Ulusal
 Ulusal Kurumlar
 Uram
 Uyarmak
 Uyartı
 Uyurmak
 Uza
 Üsnomal
 Üzkes
 Üye

Kâtip
 Mülkiye âmiri
 Siyasî
 Netice
 Mes'ul
 Nutuk
 Müddet
 Muvakkat ihraç
 Cemiyet
 Belediye
 Belediye reisliği
 Tamamlamak
 Tatbik etmek
 Ziraat
 Nakliye
 Menkul
 Gayri menkul
 Ticaret
 İnhisar idareleri
 Takip etmek
 Zabıtname
 Tart
 Tekemmül etmek
 Hukukî
 Nizamname
 Mülhak
 Millî
 Millî heyetler
 Mahalle
 İkaz etmek
 İhtar
 İtaat etmek
 Mesafe
 Fevkalâde
 Mutlaka, her halde
 Âza

TÜRKÇE

OSMANLICA

Verit	<i>Teberru</i>
Yazışma	<i>Muhabere</i>
Yanı	<i>Şikâyet</i>
Yasav	<i>İnzibat</i>
Yaymak	<i>Neşretmek</i>
Yayın	<i>Neşir</i>
Yeritmek	<i>Tatbik etmek</i>
Yersel	<i>Mahallî, mevziî</i>
Yetenek	<i>Takat</i>
Yetke	<i>Salâhiyet</i>
Yetri	<i>Nisap</i>
Yora	<i>Tefsir</i>
Yönet	<i>İstikamet</i>
Yönetge	<i>İdare</i>
Yönetmek	<i>İdare etmek</i>
Yüken	<i>Taahhüt</i>
Yüküm	<i>Mecburiyet</i>
Yükümsel	<i>Mecburî</i>
Zorlamak	<i>Mecbur kılmak</i>

Büyük Kurultay	Büyük kongre.	
Kongre	İl, ilçe, kamun, ocak kongreleri	
Genbaşkur	Genel Başkanlık Divanı	Umumî Reislik Divanı
Genyönkurul	Genel Yönetim Kurulu	Umumî idare heyeti
İlyönkurul	İl Yönetim kurulu	Vilâyet idare heyeti
İlçeyönkurul	İlçe Yönetim kurulu	Kaza idare heyeti
Kamunyönkurul	Kamun Yönetim Kurulu	Nahiye idare heyeti
Ocakyönkurul	Ocak Yönetim Kurulu	Ocak idare heyeti
Onurkur	Onur kuru	Haysiyet Divanı
Partikur	Parti kuru	Parti Divanı
Genkurul	Genel kurul	Heyeti umumiye

B U L M A Ç

	Sayfa	Madde		Sayfa	Madde
Esaslar					
Partinin kuruluşu merkezi	3	1			
Değişmez Genel Başkan	3	2			
Partililerin ödevleri	3	3			
Prensipileri bilmek, yaymak savgama	3	4			
Prensipileri söylemek, anlatmak	3	5			
Partinin faydalı örgütlerle ilgisi	3	6			
Partinin tabiiğ adayı	3	7			
Partinin bayrağı, rozeti, marşı	4	8			
BİRİNCİ KISIM					
Partiye kabul olunma					
Partiye girmek şartları	4	9			
Ocağa yazılma ve tanıtılma	4	10			
Yönkurulun yazmaktaki ödevi	4	11			
Giriş töreni	5	12			
Yardım parası	5	13			
Yardım parasını zamanında ödeme	5	14			
Yardım parası öğrenegi	6	15			
Başka yere giden partili	6	16			
İKİNCİ KISIM					
Parti örgütü					
Parti örgütü ve örgenleri	6	17			
Örgütün ilk basamağı; ocak	6	18			
Ocağın kurulması	6	19			
Ocakların çalışma yolu	7	20			
Yönkurulların bir birine bağlılığı	7	21			
Semt ocakları	7	22			
Kamun ve ilçe basamalarını kaldırma	7				
Bunların saypaları	7				
ÜÇÜNÜ KISIM					
Merkezde					
I — Genel Başkanlık					
A - Genel Başkan					
Genel Başkanın yüksek yönetimi	7	23			
B - Genel Sekreter					
Genel Sekreterin ödev ve yetkisi	8	29			
II — Büyük Kurultay					
Büyük Kurultayın toplanma zamanı	9	30			
Büyük Kurultay üyeleri	9	31			
Büyük Kurultayın çalışmasında yetri ve oy usulü	9	32			
Başkan vekili ve sekreter seçimi	9	33			
Genel başkanın söylevi	10				
Komisyonlar seçimi	10	34			
Komisyonlarda seçim	10	35			
Komisyonların çalışmaları	10	36			
Görüşüye esas komisyon kararları	10	37			
Başka komisyonlar	10	38			
Bakanların Kurultay ve Komisyonlarda bulunmaları	10	39			
Büyük Kurultay görüşlerinde açıklık ve gizlilik	11	40			
Büyük Kurultay tutulmaları	11	41			
Büyük Kurultay sonunda söylev	11	42			
Büyük Kurultay açılışı gününün kutluluğu	11	43			
III — Genyönkurul					
Genyönkurul	11	44			
Başkanı	11	45			
Toplanma vakti	11	46			
Ödevleri	11	47			
Yardım edecekler ve süresiz komisyonlar	12	48			
Teftiş ve kontrol edeceği örgütler	13	49			
Genyönkurul üyelerinin ödev ve bağlılığı	13	50			

	Sayıfa	Madde
Sağışman üye ve ödevi	13	51
Büro örgütü	13	52
DÖRDÜNCÜ KISIM		
İllerde		
I — Kongreler		
İl kongreleri	13	53
Toplanma vakitleri	13	54
Ocak kongreleri üyeleri	14	55
Kongre delegeleri seçimi	14	56
Kongrelerin yeri	15	57
Doğrudan İlçe ve İle bağlı olan örgütlerde delege seçimi	15	58
Kongreleri açanlar	15	59
Açılma yetrisi	15	60
Başkan ve sekreterin seçimi ve atama ile başkan	16	61
Görüşülerde tutulga	16	62
Açıklık ve gizlilik	16	63
Kongrelerde bulunacak sivil bu- yurman (v. s.)	16	64
Gündem yapılması seçim vakti	16	65
Karar yetrisi	17	66
Kongre seçimleri	17	67
Komasyonlar	17	68
Komasyon seçim ve çalışması	17	69
Komasyonlara seçilemeyecek üyeler	17	70
Kongrelerin ödev ve yetkileri	17	71
Yapılması yahut yapılması istenen şeylerin saptanması	18	
Parti kınavının incelenmesi	18	
Hesaplar	18	
Bütçeler	18	
Yönkurul üyelerini ve yedeklerini seçme	18	
Delegeleri ve yedeklerini seçme	18	
Yönkurul seçimlerini onaylama	19	
Kongre üyesi dışından seçim	19	72
Obstrüksiyon yasağı	19	73
Kongrelerde düzen ve yasav	19	74
Kongrelerde sayıavlavlar	19	75
Kongre tutulgaları	19	76
Tutulgaların imzalanması ve sak- lanması	19	77
Kongre kararlarının yerine geti- rilmesi	20	78

	Sayıfa	Madde
II — Yönkurullar		
Ocak, Kamun, İlçe ve İlyönkurul- ları	20	79
Ödevleri ve işe başlamaları, onay- lanmaları	20	80
Başkan sekreter, sağışman	20	81
Başkanın ödevi, yetkisi	21	82
Sekreter ve sağışmanın ödevleri	21	83
Toplanma vakitleri	21	84
Görüşü ve karar yetrisi	21	85
Yönkurulların ödevleri	22	86
Üye yazma	22	
Parti paralarını toplama	22	
Saypaları yapma	22	
Kararları yerine getirme	22	
Gelen emirlerin yapılması	22	
Seçimlerde kazanma	22	
Adaylar için yoklama	23	
Halkevi açım ve yönetimi	23	
Altı aylık parti raporlarını verme	23	
Kongreye verilecek işler	23	
Ara bulma	23	
Üyeleri aydınlatma	23	
Devamsız üye	23	87
Açılan üyeikler	23	88
Atanmış Başkan	23	89
Parti adına yazışma	24	90

	Sayıfa	Madde
III — Çekilim		
Çekilim şartları	24	91
Bir çekilimde çekilmiş olanların ödevleri	24	92
Parti adına bulunduğu örgütten çekilme	24	93
Çekilimin gizli tutulması	24	94

BEŞİNCİ KISIM

Hükümetle deget

	Sayıfa	Madde
Hükümetle deget	25	95
Degetin merkez ve illerde yolu	25	96
Deget öğreneği	25	97

ALTINCI KISIM

Kamutayda

I — Cumhuriyet Halk Partisi Grupu

	Sayıfa	Madde
Parti Grupu	25	98
Başkanlar	25	99

	Sayfa	Madde
Grup başkan vekili ve yönkurul seçimi	26	100
Grup toplanma vakti	26	101
Grupta Başkanlık, Sekreterlik	26	102
Grupun işleri	26	103
Gündem, evgin önergeler	26	104
Görüşüde özgürlük, soru istizah	26	105
Azınlıkta kalanlar	27	106
Görüşülerde bulunmayanlar	27	107
Grup üyelerinin yükümleri	27	108
Özgür görüşü Grup adına söz söylemek	27	109
Grup üyelerinin izinli gidiş gelişleri	28	110
Parti esasları kararalarına karşı diyeve ve yayın	28	111
Saylavların yardım parası	28	112
Yasav cezaları	28	113

II - Grup Yönkurulu

Grup Yönkurulu	29	114
Yönkurul seçimi ve vakti	29	115
Yönkuruluun toplanma vakti ve ödevleri	29	116
Grup üyeleri üzerinde ilgi	29	117

III - Onurkur

Onurkur	29	118
Kuruluşu	30	119
Görüşü yetrisi	30	120
Başkanı	30	121
Çalışma işi	30	122
Kararların bildirilmesi	30	123
Kararlara itiraz	30	124

IV - Parti saylavlarının sayacakları noktalar

Parti saylavlarının sayacağı noktalar	30	125
Parti saylavlarının yapacağı işler	31	126
Kamutay başkanı, vekilleri Bakanlar, Genel sekreter, Genyönkurul üyeleri, Grup Başkan ve vekillerinin alamayacağı işler	31	127
Ödev devam seçim dayralarına gitme	31	128

V - Partikur

Partikur, kuruluşu, toplanışı	32	129
Ödev ve yetkisi	32	130

YEDİNCİ KISIM

Finansal hükümler

Partinin geliri	32	131
Para işlerinde öğrenek	33	132
Yıllık ihtiyaçtan artan paralar	33	133
Taşıtsız mallara esilik	33	134
Parti hizmetlerinde yol ve oturum parası	33	135
Merkez bütçesi	34	136
Merkez ve idler örgütü ile Halk- evi hesaplarının kontrolü	34	137

SEKİZİNCİ KISIM

Yasav hükümleri

Yasav cezaları	34	138
Yasav cezalarının verileceği haller	35	139
Cezaları verecek örgütler	36	140
Cezanın bildirilmesi	36	141
Ceza alanların durumu	36	142
Savga hakkı	36	143

DOKUZUNCU KISIM

Partili gazetecilerin sayacakları noktalar

Partili gazetecilerin sayacakları noktalar	37	144
--	----	-----

ONUNCU KISIM

Adaylık şartları

Adaylı adaysız seçimler	37	145
Parti örgütünde çalışanların alabileceği ödevler	38	146
İşnel işlerde yardım parasının kükmü	38	147
Partililere ilgi	38	148

ONBİRİNCİ KISIM

İllerde Parti grupları

İllerde Parti Grubu kurumu	38	149
Başkanı	39	150
İl parti grup çalışmaları ve Yönkurulların yeri	39	151
İl parti grupunun çalışma öğre- neği	39	152

